

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

BEDARBIŲ PROFESINIO MOKYMO IŠLAIDŲ FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ NUSTATYMO TYRIMO ATASKAITA

2016 m. spalio 3 d.

I. ĮVADAS

Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo metu siekiama nustatyti fiksuotuosius įkainius, kurie būtų naudojami įgyvendinant projektus, kuriuos planuojama finansuoti pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397, 7 prioriteto „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“ 7.3.1 konkrečiau uždavinio „Padidinti gyventojų, ypač ilgalaikių ir nekvalifikuotų bedarbių bei neįgalųjų užimtumą“ priemonę Nr. 07.3.1-ESFA-V-401 „Bedarbių integracija į darbo rinką“.

Šie fiksuotieji įkainiai nustatomi siekiant supaprastinti iš 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos Europos socialinio fondo lėšų bendrai finansuojamų projektų, susijusių su bedarbių profesiniu mokymu, administravimą. Taikant šiuos fiksuotuosius įkainius pareiškėjams bus lengviau planuoti projekto išlaidas rengiant paraiškas, o projektų vykdytojams paprasčiau atsiskaityti už projekto lėšų panaudojimą.

Tyrimo naudojamos sąvokos:

Projekto dalyvis – bedarbis, kuris dalyvavo Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu įgyvendintuose projektuose Nr. VP1-1.2-SADM-01-V-10-002 „Integravimo į darbo rinką skatinimas“ ir Nr. VP1-1.2-SADM-01-V-15-001 „Išlik darbo rinkoje“, 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu įgyvendintuose projektuose Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0001 „Ilgalaikių bedarbių įdarbinimo rėmimas“, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0002 „Nekvalifikuotų asmenų kompetencijų didinimas“, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-02-0001 „Vyresnio amžiaus bedarbių rėmimas“ ir Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-03-0001 „Įgyk paklausią profesiją“ bei įgijo ar patobulino kvalifikaciją, įgijo kompetenciją.

Projektai – Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu įgyvendinti projektai Nr. VP1-1.2-SADM-01-V-10-002 „Integravimo į darbo rinką skatinimas“ ir Nr. VP1-1.2-SADM-01-V-15-001 „Išlik darbo rinkoje“ bei 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu įgyvendinti projektai Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0001 „Ilgalaikių bedarbių įdarbinimo rėmimas“, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0002 „Nekvalifikuotų asmenų kompetencijų didinimas“, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-02-0001 „Vyresnio amžiaus bedarbių rėmimas“ ir Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-03-0001 „Įgyk paklausią profesiją“.

Formalus mokymas – profesinis mokymas, skirtas kvalifikacijai įgyti.

Neformalus mokymas – profesinis mokymas, skirtas kvalifikacijai tobulinti ar kompetencijai įgyti.

Tyrimas atliekamas šiais etapais:

1. Atlikta teisės aktų, reglamentuojančių darbo ieškančių asmenų užimtumo rėmimą, analizė;
2. Surinkti ir išanalizuoti projektų duomenys;
3. Naudojant statistinę analizę nustatyti Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžiai. Statistinė duomenų analizė atlikta naudojant *IBM SPSS statistics* ir *IBM SPSS Modeler* programas;
4. Aprašytas tyrimu nustatytų fiksuotųjų įkainių taikymas.

Tyrimą atliko viešoji įstaiga Europos socialinio fondo agentūra.

II. TYRIMO METODIKA

II.1. Tyrimo prielaidos ir duomenų šaltiniai

Nustatant Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotuosius įkainius buvo analizuojami dviejų 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu įgyvendintų projektų duomenys ir keturių 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu įgyvendinamų projektų duomenys:

1. Projekto Nr. VP1-1.2-SADM-01-V-10-002 „Integravimo į darbo rinką skatinimas“, kuris buvo įgyvendinamas nuo 2011 m. rugpjūčio 12 d. iki 2014 m. liepos 22 d., veikloje Nr. 1.1.1. „Profesinis mokymas“, kuri buvo įgyvendinama nuo 2012 m. kovo mėn. iki 2013 m. gruodžio mėn., dalyvavusių 7 545 projekto dalyvių duomenys (4 796 projekto dalyviai, kurie sėkmingai baigė formalus mokymo programas, 2 749 – neformalus mokymo programas);

2. Projekto Nr. VP1-1.2-SADM-01-V-15-001 „Išlik darbo rinkoje“, kuris buvo įgyvendinamas nuo 2013 m. lapkričio 29 d. iki 2016 m. vasario 10 d., veikloje Nr. 1.1.4. „Profesinis mokymas“, kuri buvo įgyvendinama nuo 2015 m. balandžio mėn. iki 2015 m. lapkričio mėn., dalyvavusių 1 721 projekto dalyvių duomenys (799 projekto dalyviai, kurie sėkmingai baigė formalus mokymo programas, 922 – neformalus mokymo programas);

3. Projekto Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0001 „Ilgalaikių bedarbių įdarbinimo rėmimas“, kuris pradėtas įgyvendinti nuo 2014 m. rugpjūčio mėn. ir dar nėra užbaigtas, veikloje Nr. 1.1 „Ilgalaikių bedarbių ir ilgą laiką nedirbusių, t. y. iki įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje nedirbusių 2 metus ir ilgiau, asmenų kvalifikacijos įgijimo, kompetencijų tobulinimo, trūkstamų darbo įgūdžių įgijimo ir integravimo į darbo rinką didinimas“ (Fizinis rodiklis Nr. 1.1.1 „Registruoti TDB ilgalaikiai bedarbiai ir ilgą laiką nedirbę, t.y. iki įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje nedirbę 2 metus ir ilgiau asmenys, įtraukti į profesinį mokymą ir neformalų švietimą“), kuri pradėta įgyvendinti nuo 2014 m. rugpjūčio mėn., dalyvavusių 3 054 projekto dalyvių, kurie pradėjo veikloje dalyvauti nuo 2014 m. rugpjūčio mėn. ir baigė ne vėliau kaip 2016 m. gegužės mėn., duomenys (2 516 projekto dalyviai, kurie sėkmingai baigė formalus mokymo programas, 538 – neformalus mokymo programas);

4. Projekto Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0002 „Nekvalifikuotų asmenų kompetencijų didinimas“, kuris pradėtas įgyvendinti nuo 2015 m. rugpjūčio mėn. ir dar nėra užbaigtas, veikloje Nr. 1.1 „Nekvalifikuotų bedarbių kvalifikacijos įgijimo, kompetencijų tobulinimo, trūkstamų darbo

įgūdžių įgijimo ir integravimo į darbo rinką didinimas“ (Fizinis rodiklis Nr. 1.1.2 „Nekvalifikuoti bedarbiai, registruoti teritorinėse darbo biržose, įtraukti į profesinį mokymą ir neformalų švietimą“), kuri pradėta įgyvendinti nuo 2014 m. rugpjūčio mėn., dalyvavusių 6 700 projekto dalyvių, kurie pradėjo veikloje dalyvauti nuo 2014 m. rugpjūčio mėn. ir baigė ne vėliau kaip 2016 m. gegužės mėn., duomenys (5 233 projekto dalyviai, kurie sėkmingai baigė formalaus mokymo programas, 1 467 – neformalaus mokymo programas);

5. Projekto Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-02-0001 „Vyresnio amžiaus bedarbių rėmimas“, kuris pradėtas įgyvendinti nuo 2015 m. sausio mėn. ir dar nėra užbaigtas, veikloje Nr. 1.1 „Vyresnių negu 54 metų bedarbių kvalifikacijos įgijimo, kompetencijų tobulinimo ir integravimo į darbo rinką didinimas“ (Fizinis rodiklis Nr. 1.1.1 „Vyresni negu 54 metų bedarbiai, registruoti teritorinėse darbo biržose, įtraukti į profesinį mokymą ir neformalų švietimą“), kuri pradėta įgyvendinti nuo 2015 m. sausio mėn., dalyvavusių 1 340 projekto dalyvių, kurie pradėjo veikloje dalyvauti nuo 2015 m. sausio mėn. ir baigė ne vėliau kaip 2016 m. gegužės mėn., duomenys (1 213 projekto dalyviai, kurie sėkmingai baigė formalaus mokymo programas, 127 – neformalaus mokymo programas);

6. Projekto Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-03-0001 „Įgyk paklausią profesiją“, kuris pradėtas įgyvendinti nuo 2014 m. gruodžio mėn. ir dar nėra užbaigtas, veikloje Nr. 1.1 „Bedarbių, išskyrus nekvalifikuotus, ilgalaikius ir ilgą laiką nedirbusius, vyresnius nei 54 metų bedarbius, kvalifikacijos įgijimas ir kompetencijų tobulinimas.“ (Fizinis rodiklis Nr. 1.1.1 „Registruoti teritorinėse darbo biržose bedarbiai, išskyrus nekvalifikuotus, ilgalaikius ir ilgą laiką nedirbusius, vyresnius nei 54 metų bedarbius, įtraukti į profesinį mokymą“), kuri pradėta įgyvendinti nuo 2014 m. gruodžio mėn., dalyvavusių 2 690 projekto dalyvių, kurie pradėjo veikloje dalyvauti nuo 2014 m. gruodžio mėn. ir baigė ne vėliau kaip 2016 m. sausio mėn., duomenys (2 017 projekto dalyvių, kurie sėkmingai baigė formalaus mokymo programas, 673 – neformalaus mokymo programas).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad buvo renkami ir analizuojami tik tų projektų dalyvių duomenys, kurie buvo bedarbiai, o išpėtųjų apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojų duomenys į šią analizę nebuvo įtraukti, kadangi pagal 7 prioriteto „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“ 7.3.1 konkretaus uždavinio „Padidinti gyventojų, ypač ilgalaikių ir nekvalifikuotų bedarbių bei neįgaliųjų užimtumą“ priemonę Nr. 07.3.1-ESFA-V-401 „Bedarbių integracija į darbo rinką“ remiamas tik bedarbių profesinis mokymas ir neformalusis švietimas.

Šiuo metu galioja Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymas, tačiau 2016 m. birželio 21 d. buvo priimtas naujas Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymas (toliau – Užimtumo įstatymas), kuris įsigalioja nuo 2017 m. liepos 1 d. Kadangi abiejų įstatymų nuostatos, aktualios priemonei Nr. 07.3.1-ESFA-V-401, nesiskiria, o šiuo tyrimu nustatytus fiksuotuosius įkainius planuojama naudoti projektuose, kurie bus pradėti įgyvendinti 2017 m., todėl toliau tyrime buvo nagrinėjamos naujo Užimtumo įstatymo nuostatos. Taip pat nepriklausomai nuo to, kad keičiasi įstatymai, tyrimu nustatomas fiksuotasis įkainis taikomas galiojant abiems įstatymams, nebent būtų pakeistos šiai priemonei aktualios Užimtumo įstatymo nuostatos iki jo įsigaliojimo.

Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 6, 7, 8 ir 9 punktuose numatyta, kad tinkamos šios su profesiniu mokymu susijusios patirtos išlaidos:

1. Profesinio mokymo paslaugų;
2. Mokymo stipendijos;
3. Kelionės į profesinio mokymo vietą ir atgal;
4. Apgyvandinimo;
5. Privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų.

Analizuojant patirtas išlaidas, į tyrimą buvo įtrauktos tik tos Užimtumo įstatymo 37 straipsnyje įvardintos projektų išlaidos, kurios analizuojamu laikotarpiu buvo pripažintos tinkamomis, ir tik tų projektų dalyvių, kurie sėkmingai baigė mokymo programas. Profesinio mokymo paslaugų, mokymo stipendijų, kelionės į profesinio mokymo vietą ir atgal bei privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidų informaciją pagal kiekvieną projekto dalyvį atskirai iš savo duomenų bazių surinko ir pateikė Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Projektų Nr. VP1-1.2-SADM-01-V-15-001, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0001, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0002, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-02-0001 ir Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-03-0001 apgyvendinimo išlaidų informaciją taip pat iš savo duomenų bazių surinko ir pateikė Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, tačiau projekto Nr. VP1-1.2-SADM-01-V-10-002 apgyvendinimo išlaidų pagal kiekvieną projekto dalyvį atskirai nebuvo galimybės išskirti, todėl analizuojant šio projekto apgyvendinimo išlaidų informaciją duomenys buvo gauti iš SFMIS2007 (visos tinkamomis pripažintos apgyvendinimo išlaidos). Detali patirtų išlaidų informacija pateikiama 1 priede.

Atliekant šį tyrimą ir skaičiuojant Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotuosius įkainius, taip pat buvo išanalizuoti šie teisės aktai:

1. [Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymas](#) (2006 m. birželio 15 d. Nr. X-694).
2. [Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymas](#) (2016 m. birželio 21 d. Nr. XII-2470).
3. Lietuvos Respublikos socialinės ir darbo apsaugos ministro 2010 m. liepos 20 d. įsakymas Nr. A1-352 „[Dėl 1 kilometro tarifinio įkainio patvirtinimo](#)“.
4. Lietuvos Respublikos socialinės ir darbo apsaugos ministro 2009 m. rugpjūčio 13 d. įsakymas Nr. A1-499 „[Dėl aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo](#)“ (toliau – Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo ir tvarkos aprašas).
5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. birželio 22 d. nutarimas Nr. 644 „[Dėl minimaliojo darbo užmokesčio](#)“.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 2 d. nutarimas Nr. 1240 „[Dėl minimaliojo darbo užmokesčio](#)“.
7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimas Nr. 615 „[Dėl minimaliojo darbo užmokesčio](#)“.
8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 24 d. nutarimas Nr. 972 „[Dėl minimaliojo darbo užmokesčio](#)“.
9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1543 „[Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo](#)“.
10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 20 d. nutarimas Nr. 718 „[Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo](#)“.
11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 17 d. nutarimas Nr. 1368 „[Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo](#)“.
12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 10 d. nutarimas Nr. 924 „[Dėl bazinės socialinės išmokos dydžio patvirtinimo](#)“.
13. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gruodžio 30 d. nutarimas Nr. 1366 „[Dėl bazinės socialinės išmokos dydžio patvirtinimo](#)“.
14. [Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymas](#) (2003 m. gruodžio 16 d. Nr. IX-1904).
15. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymas Nr. 1K-316 „[Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo](#)“.

II.2. Tyrimo metodika

Atsižvelgiant į tai, kad bendros bedarbio profesinio mokymo išlaidos susideda iš penkių skirtingų komponentų bei priklauso nuo teisės aktuose nustatytų dydžių, nustatant Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotąjį įkainį kiekviena fiksuotojo įkainio sudedamoji dalis buvo analizuojama atskirai ir tik tuomet nustatyti fiksuotieji įkainiai. Taip pat atskirai buvo išanalizuotas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymo Nr. 1K-316 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ 10 priedas „Fiksuotosios normos taikymo netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti tvarkos aprašas“ (toliau – Fiksuotosios normos taikymo netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti tvarkos aprašas), kurio pagrindu prie fiksuotojo įkainio tiesioginių išlaidų pridėta netiesioginių projekto išlaidų dalis.

II.2.1. Profesinio mokymo paslaugų išlaidos

Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 6 punkte nustatytos maksimalios kompensuojamos profesinio mokymo paslaugų išlaidos, kurios priklauso nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA) bei šiame įstatyme nustatytų koeficientų: atlyginamos profesinio mokymo paslaugų išlaidos negali viršyti 6 MMA dydžių kvalifikacijai įgyti (toliau – formalus mokymo išlaidos) ir 3 MMA dydžių kvalifikacijai tobulinti ar kompetencijai įgyti (toliau – neformalus mokymo išlaidos). Nagrinėjamu laikotarpiu (2012 m. kovo mėn. – 2016 m. gegužės mėn.) MMA padidėjo 50,86 procentais (žr. 1 lentelę), o nustatyti koeficientai (6 – formaliam mokymui ir 3 – neformaliai mokymui) nekito.

1 lentelė. Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos MMA bei Užimtumo įstatyme nustatytų maksimalių kompensuojamų profesinio mokymo paslaugų išlaidų pokyčiai 2008–2016 metais.

Laikotarpis	Nuo 2008-01-01	Nuo 2012-08-01	Nuo 2013-01-01	Nuo 2014-10-01	Nuo 2015-07-01	Nuo 2016-01-01
MMA	232 Eur	246 Eur	290 Eur	300 Eur	325 Eur	350 Eur
Maksimalios kompensuojamos profesinio mokymo paslaugų išlaidos (formalaus mokymo išlaidos)	1 392 Eur	1 476 Eur	1 740 Eur	1 800 Eur	1 950 Eur	2 100 Eur
Maksimalios kompensuojamos profesinio mokymo paslaugų išlaidos (neformalaus mokymo išlaidos)	696 Eur	738 Eur	870 Eur	900 Eur	975 Eur	1 050 Eur

Atsižvelgiant į tai, kad Užimtumo įstatyme nustatyti skirtingi maksimalūs kompensuojami dydžiai formaliam ir neformaliai mokymui bei į tai, kad analizuojant projektų istorinius duomenis, išryškėjo ženklūs profesinio mokymo paslaugų išlaidų skirtumai priklausomai

nuo mokymo tipo (formalaus ir neformalaus mokymo), buvo nuspręsta nustatyti atskirus fiksuotuosius įkainius formaliam ir neformaliai mokymui.

Duomenų analizė parodė, kad realios profesinio mokymo paslaugų išlaidos priklauso nuo konkrečios mokymų programos, o formalaus mokymo atveju ir nuo mokymo trukmės (formalaus mokymo išlaidų ir mokymo programos trukmės koreliacijos koeficientas – 0,843, neformalaus mokymo – 0,220): yra brangių, ilgai trunkančių formalaus mokymo programų (pvz.: virėjo mokymo programa, medienos apdirbimo staklininko mokymo programa ir pan.), nebrangių įvairios trukmės formalaus mokymo programų (pvz.: darbininko, dirbančio aukštųjų darbų, mokymo programa, ugniagesybos ir gelbėjimo darbų mokymo programa ir pan.), brangių ir trumpų neformalaus mokymo programų (pvz.: permanentinio makiažo mokymo programa, virtuvės gamybos vadovo ir (ar) virtuvės šefo mokymo programa, klientų aptarnavimo specialisto (-ės) – pardavėjo (-os) neformalaus mokymo programa ir pan.), palyginus nebrangių neformalaus mokymo programų (pvz.: baseino prižiūrėtojo – gelbėtojo mokymo programa, kelių transporto priemonių vairuotojo, vežančio pavojingus krovinius, mokymo programa ir pan.). Atsižvelgiant į tai, kad neformalaus mokymo atveju priklausomybė nuo mokymų trukmės yra labai maža, buvo nuspręsta neformalaus mokymo atveju skaičiuoti vieną vidutinę reikšmę. Formalaus mokymo atveju buvo nustatyta priklausomybė nuo mokymo trukmės, todėl siekiant nustatyti ir sudaryti geriausias grupes atsižvelgiant į mokymų trukmę dienomis, projektų istoriniai duomenys buvo analizuojami *IBM SPSS Modeler* programos pagalba – atliktas duomenų klasterizavimas (segmentavimo modelis), naudojant *TwoStep* algoritimą. Gauti rezultatai parodė, kad profesinio mokymo paslaugų išlaidos iš viso sudaro 4 grupes: viena neformalaus mokymo ir trys formalaus mokymo (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Profesinio mokymo paslaugų išlaidų pasiskirstymas pagal sudarytas grupes¹.

Grupės Nr.	1	2	3	4
Grupės aprašymas	Neformalusis mokymas	Ilgas formalusis mokymas	Vidutinės trukmės formalusis mokymas	Trumpas formalusis mokymas
Grupės dydis²	6 476 vnt. (28,10 %)	3 076 vnt. (13,34 %)	4 807 vnt. (20,85 %)	8 691 (37,70 %)
Grupės duomenų charakteristikos				
Mokymo tipas²	Neformalusis mokymas (100 %)	Formalusis mokymas (100 %)	Formalusis mokymas (100 %)	Formalusis mokymas (100 %)
Mokymo programos kainos aritmetinis vidurkis, Eur²	730,29	1 525,09	1 244,39	585,40
Mokymo programos kainos mediana, Eur³	781,97	1 477,06	1 200,00	509,73

¹ Grupės sudarytos su *IBM SPSS Modeler* programa atliekant *TwoStep* algoritimą. Sudaryto segmentavimo modelio patikimumas – geras (žr. 2 priedo 1-4 pav.).

² Grupės dydis, mokymo tipas grupėje, mokymo programos trukmės intervalas dienomis, mokymo programos kainos vidurkis ir mokymo programos trukmės vidurkis nustatyti *IBM SPSS Modeler* programos segmentavimo (*TwoStep*) modelio metu.

³ Grupės mokymo programos kainos mediana ir mokymo programos trukmės mediana nustatytos su *IBM SPSS Statistics* programa (žr. 2 priedo 5-12 pav.).

Mokymo programos trukmės vidurkis, dienomis (mėn.)²	43,25 (1,44)	218,21 (7,27)	140,13 (4,67)	47,18 (1,57)
Mokymo programos trukmės mediana, dienomis (mėn.)³	36,00 (1,2)	215,00 (7,17)	143,00 (4,77)	37,00 (1,23)
Mokymo programos trukmės intervalas dienomis²	Visos reikšmės	184 ir daugiau	Nuo 97 iki 183	Ne daugiau kaip 96

Toliau remiantis istoriniais duomenimis buvo apskaičiuotos kiekvienos grupės vidutinės profesinio mokymo paslaugų išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui (žr. 2 priedo 5-8 pav.). Atsižvelgus į tai, kad visais atvejais apskaičiuoti aritmetiniai vidurkiai (1 grupės aritmetinis vidurkis – 730,29 Eur, 2 grupės aritmetinis vidurkis – 1 525,09 Eur, 3 grupės aritmetinis vidurkis – 1 244,39 Eur, 4 grupės aritmetinis vidurkis – 585,40 Eur) nėra patikimi, standartiniai nuokrypiai visais atvejais yra santykinai dideli palyginus su apskaičiuotais aritmetiniais vidurkiais⁴ (1 grupės standartinis nuokrypis – 172,45 Eur, o vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 0,24, 2 grupės standartinis nuokrypis – 223,54 Eur, o vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 0,15, 3 grupės standartinis nuokrypis – 311,94 Eur, o vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 0,25, 4 grupės standartinis nuokrypis – 309,91 Eur, o vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 0,53), nuspręsta nustatant Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotuosius įkainius naudoti duomenų eilučių medianas (1 grupės mediana – 781,97 Eur, 2 grupės mediana – 1 477,06 Eur, 3 grupės mediana – 1 200,00 Eur, 4 grupės mediana – 509,73 Eur), kadangi šis dydis yra patikimesnis ir mažiau jautrus kraštutinėms reikšmėms nei aritmetinis vidurkis.

Atsižvelgiant į analizės rezultatus, Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio profesinio mokymo išlaidų komponentui nustatyti dydžiai: neformaliai mokymui – **781,97 Eur**, ilgai truncančiam formaliam mokymui – **1 477,06 Eur**, vidutinės trukmės formaliam mokymui – **1 200,00 Eur** ir trumpos trukmės formaliam mokymui – **509,73 Eur**.

II.2.2. Mokymo stipendijos išlaidos

Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 7 punkte nurodyta, kad bedarbiams per visą profesinio mokymosi laikotarpį kartą per mėnesį mokama stipendija atsižvelgiant į lankytas valandas. Mokymo stipendijos dydis bedarbio pasirinkimu yra 0,6 MMA arba bedarbiui priklausanti nedarbo socialinio draudimo išmoka, kurios dydis apskaičiuojamas ir mokėjimo terminas nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymu. Mokymo stipendijos dydis mažinamas proporcingai numatytų, bet nelankytų valandų skaičiui. Pasibaigus nedarbo socialinio draudimo išmokos mokėjimo terminui, jeigu jis negali būti pratęstas Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio

⁴ Čia ir toliau tyrimo ataskaitoje santykinai didelis standartinis nuokrypis palyginus su aritmetiniu vidurkiu laikomas tuomet, kai standartinio nuokrypio ir aritmetinio vidurkio santykis yra didesnis nei 0,05 (5 proc.).

draudimo įstatymo nustatyta tvarka, likusį profesinio mokymo laikotarpį bedarbiui mokama 0,5 MMA mokymo stipendija.

Atsižvelgiant į tai, kad mokymo stipendijos dydis tiesiogiai priklauso nuo konkrečiu laikotarpiu patvirtintos MMA, Užimtumo įstatyme nurodyto koeficiento, konkrečios mokymo programos trukmės mėnesiais bei projekto dalyvio lankomumo, fiksuotojo įkainio mokymo stipendijos dalies dydis nustatomas pagal formulę:

$$MS = MMA * K * MTR * L, \text{ kur}$$

MS – vidutinės mokymo stipendijos išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui;

MMA – Lietuvos Respublikos Vyriausybės konkrečiu laikotarpiu nustatyta minimali mėnesinė alga;

K – Užimtumo įstatyme nustatytas koeficientas mokymo stipendijai;

MTR – vidutinė projektų dalyvių mokymų trukmė mėnesiais, apskaičiuota iš projektų istorinių duomenų;

L – vidutinis projektų dalyvių lankomumas, apskaičiuotas iš projektų istorinių duomenų.

Renkant istorinius projektų duomenis susidurta su problema, kad buvo neįmanoma surinkti tikslaus dalyvių lankomumo duomenų (jis skaičiuojamas kiekvieną mėnesį atskirai ir bendri duomenys nebuvo renkami), todėl dalyvių lankomumas buvo išskaičiuotas iš turimų duomenų: per visą mokymosi laikotarpį dalyviui išmokėtos stipendijos dydis padalintas iš MMA, taikyto koeficiento bei mokymo trukmės mėnesiais. Atlikus statistinę išskaičiuoto lankomumo duomenų analizę, paaiškėjo, kad vidutinė dalyvio lankomumo koeficiento reikšmė artima 1 ir neturi įtakos vidutiniam mokymo stipendijos dydžiui (žr. 3 priedo 1-2 pav.), todėl lankomumo koeficientas į tolimesnius skaičiavimus nebuvo įtrauktas ir fiksuotojo įkainio mokymo stipendijos dalies dydis nustatomas pagal formulę:

$$MS = MMA * K * MTR, \text{ kur}$$

MS – vidutinės mokymo stipendijos išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui;

MMA – Lietuvos Respublikos Vyriausybės konkrečiu laikotarpiu nustatyta minimali mėnesinė alga;

K – Užimtumo įstatyme nustatytas koeficientas mokymo stipendijai;

MTR – vidutinė projektų dalyvių mokymų trukmė mėnesiais, apskaičiuota iš projektų istorinių duomenų.

Analizuojant vidutinę mokymų trukmę projektuose, išryškėjo ženklūs skirtumai tarp formalaus mokymo ir neformalaus mokymo programų trukmės: formalaus mokymo programos ilgesnės nei neformalaus mokymo programos. Taip pat atsižvelgiant į tai, kad analizuojant profesinio mokymo paslaugų išlaidas buvo išskirtos 4 grupės išlaidų (neformalaus mokymo ir 3 grupės formalaus mokymo pagal mokymo trukmę) (žr. 2 lentelę), buvo nuspręsta vidutinę mokymų trukmę mėnesiais skaičiuoti kiekvienai grupei atskirai.

Toliau remiantis istoriniais duomenimis buvo apskaičiuotos vidutinės mokymo trukmės vienam asmeniui mėnesiais kiekvienai grupei (žr. 2 lentelę) atskirai (žr. 3 priedo 3-6 pav.). Atsižvelgus į tai, kad visais atvejais apskaičiuoti aritmetiniai vidurkiai (1 grupės aritmetinis vidurkis – 1,44 mėn., 2 grupės aritmetinis vidurkis – 7,27 mėn., 3 grupės aritmetinis vidurkis – 4,67 mėn., 4 grupės aritmetinis vidurkis – 1,57 mėn.) nėra patikimi, standartiniai nuokrypiai visais atvejais yra

santykiškai dideli palyginus su apskaičiuotais aritmetiniais vidurkiais (1 grupės standartinis nuokrypis – 0,82 mėn. o vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 0,57, 2 grupės standartinis nuokrypis – 0,60 mėn., o vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 0,08, 3 grupės standartinis nuokrypis – 0,74 mėn., o vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 0,16, 4 grupės standartinis nuokrypis – 0,90 mėn., o vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 0,57), nuspręsta nustatant vidutinę projektų dalyvių mokymų trukmę mėnesiais naudoti duomenų eilučių medianas (1 grupės mediana – 1,20 mėn., 2 grupės mediana – 7,17 mėn., 3 grupės mediana – 4,77 mėn., 4 grupės mediana – 1,23 mėn.), kadangi šis dydis yra patikimesnis ir mažiau jautrus kraštutinėms reikšmėms nei aritmetinis vidurkis.

Vadovaujantis Užimtumo įstatymu, bedarbiui, kuriam priklauso nedarbo socialinio draudimo išmoka, jo pasirinkimu vietoj šioje dalyje nustatyta tvarka apskaičiuojamos mokymo stipendijos gali būti mokama nedarbo socialinio draudimo išmokos dydžio mokymo stipendija (toliau – NDI dydžio mokymo stipendija). Siekiant įvertinti, kaip plačiai NDI dydžio mokymo stipendija buvo taikoma projektuose ir ar ji yra didesnė nei įprasta mokymo stipendija, buvo gauti duomenys apie NDI dydžio mokymo stipendijos taikymą nagrinėtuose projektuose. Dviejų 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu įgyvendintų projektų duomenų gauti nepavyko, kadangi tuo metu tokia informacija Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenų bazėse nebuvo kaupiama. Todėl toliau buvo analizuojami keturių 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu įgyvendinamų projektų duomenys: Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0001, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0002, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-02-0001 ir Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-03-0001. Šių projektų duomenys apima 13 784 projektų dalyvių išlaidas (60 proc. visų nagrinėjamų istorinių duomenų) nuo 2014 m. rugpjūčio mėn. iki 2016 m. gegužės mėn., todėl galime teigti, kad tolimesnei analizei atlikti duomenų kiekis yra pakankamas.

Analizuojant šių keturių projektų duomenis nustatyta, kad 599 iš 13 784 bedarbių pasirinko, kad jam būtų mokama NDI dydžio mokymo stipendija, o tai sudaro 4,35 proc. visų nagrinėjamų projektų dalyvių. Siekiant nustatyti, ar NDI dydžio mokymo stipendija yra didesnė nei įprasta mokymo stipendija, buvo apskaičiuoti vieno asmens vieno mėnesio mokymo stipendijos vidutiniai dydžiai išskiriant atvejus, kai mokama įprasta ir NDI dydžio mokymo stipendija (žr. 4 lentelę bei 3 priedo 7-8 pav.).

3 lentelė. Vidutinės vieno mėnesio mokymo stipendijos vienam asmeniui reikšmės.

	Įprasta vieno mėnesio mokymo stipendija vienam asmeniui	NDI dydžio vieno mėnesio mokymo stipendija vienam asmeniui
N- stebėjimų skaičius, vnt.	13 185	599
Aritmetinis vidurkis, Eur	183,47	229,32
Standartinis nuokrypis, Eur	25,23	54,38
Mediana, Eur	183,42	223,06

Gauti rezultatai rodo, kad vidutinė vieno mėnesio NDI dydžio mokymo stipendija vienam asmeniui yra 21,61 proc. didesnė nei vidutinė įprasta vieno mėnesio stipendija vienam asmeniui (lyginamos medianos, kadangi standartiniai nuokrypiai abiem atvejais yra dideli palyginus su aritmetiniais vidurkiais, todėl aritmetiniai vidurkiai nėra patikimi dydžiai).

Atsižvelgiant į tai, kad NDI dydžio mokymo stipendiją renka 4,35 proc. visų projektų dalyvių, o NDI dydžio mokymo stipendija yra 21,61 proc. didesnė nei įprasta mokymo stipendija, bei siekiant nustatyti mokymo stipendijos fiksuotąjį įkainį, kuris atspindėtų realias vidutines mokymo

stipendijos išlaidas, buvo nuspręsta įvesti koeficientą, kuris įvertintų NDI dydžio mokymo stipendijos įtaką bedarbio mokymo stipendijos išlaidų vidutiniam dydžiui:

$$K_{NDI} = 1 + (0,0435 \times 0,2161) = 1,0094, \text{ kur}$$

K_{NDI} – koeficientas atspindintis NDI dydžio mokymo stipendijos įtaką bedarbio mokymo stipendijos išlaidų vidutiniam dydžiui;

$0,0435$ – remiantis projektų istoriniais duomenimis, statistinės analizės metu nustatyta projektų dalyvių dalis, kurie renkasi NDI dydžio mokymo stipendiją (4,35 proc.);

$0,2161$ – remiantis projektų istoriniais duomenimis, statistinės analizės metu nustatytas dydis, kiek NDI dydžio mokymo stipendija yra didesnė nei įprasta mokymo stipendija.

Atsižvelgiant į gautus statistinės analizės rezultatus, nustatytos formulės, pagal kurias bus skaičiuojamas Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio mokymo stipendijos dalies dydis:

$$MS_N = 1,20 * MMA * K * K_{NDI}$$

$$MS_{FI} = 7,17 * MMA * K * K_{NDI}$$

$$MS_{FV} = 4,77 * MMA * K * K_{NDI}$$

$$MS_{FT} = 1,23 * MMA * K * K_{NDI}, \text{ kur}$$

MS_N – vidutinės mokymo stipendijos išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, neformalaus mokymo atveju;

MS_{FI} – vidutinės mokymo stipendijos išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, ilgos trukmės formalus mokymo atveju;

MS_{FV} – vidutinės mokymo stipendijos išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, vidutinės trukmės formalus mokymo atveju;

MS_{FT} – vidutinės mokymo stipendijos išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, trumpos trukmės formalus mokymo atveju;

MMA – Lietuvos Respublikos Vyriausybės konkrečiu laikotarpiu nustatyta minimali mėnesinė alga (nuo 2016 m. liepos 1 d. – 380 Eur);

K – Užimtumo įstatyme nustatytas koeficientas mokymo stipendijai (Nuo 2014 m. rugsėjo 1 d. galiojantis – 0,6);

K_{NDI} – koeficientas atspindintis NDI dydžio mokymo stipendiją (nustatytas istorinių duomenų analizės metu - 1,0094);

$1,20, 7,17, 4,77$ ir $1,23$ – remiantis projektų istoriniais duomenimis, statistinės analizės metu nustatyta vidutinė projekto dalyvio mokymo trukmė mėnesiais, formaliam ir neformaliam mokymui atskirai.

Atsižvelgiant į analizės rezultatus, Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio mokymo stipendijos išlaidų komponentui nustatyti keturi dydžiai: neformaliam mokymui – **276,17 Eur**, ilgai trunkančiam formaliam mokymui – **1 650,13 Eur**, vidutinės trukmės formaliam mokymui – **1 097,78 Eur** ir trumpos trukmės formaliam mokymui – **283,08 Eur**.

II.2.3. Kelionių išlaidos

Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad kelionės išlaidų apmokėjimo bedarbiams sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, o 37 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad kompensuojamos kelionės išlaidos į profesinio mokymo vietą ir

atgal apskaičiuojamos atsižvelgiant į atstumą nuo bedarbio gyvenamosios vietos iki artimiausio profesinio mokymo teikėjo, vykdančio profesinį mokymą pagal pasirinktą profesinio mokymo programą.

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo ir tvarkos aprašo 34.1. papunktyje nustatyta, kad bedarbiui finansuojamos kelionės į profesinio mokymo vietą ir atgal išlaidos, kai važiuojama iš gyvenamosios vietos į profesinio mokymo vietą tolimojo ar (ir) vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršrutiniu transportu, taip pat nuosavu transportu, o 35.4. papunktyje numatyta, kad bedarbio ar įspėto apie atleidimą iš darbo darbuotojo kelionės išlaidos (išskyrus keliones miesto transportu) apmokamos pagal asmens prašyme nurodytą maršrutą ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintą 1 kilometro tarifinį įkainį (bet ne daugiau kaip 40 procentų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytos bazinės socialinės išmokos (toliau – BSI) dydžio per dieną). 1 kilometro tarifinis įkainis nuo 2011 m. kovo 10 d. buvo 0,25 Lt (0,07 Eur), nuo 2015 m. sausio 1 d. – 0,10 Eur, o nuo 2016 m. balandžio 26 d. – 0,08 Eur.

Duomenų koreliacinė analizė parodė nežymią kelionių išlaidų priklausomybę nuo mokymų trukmės: kelionių išlaidų ir mokymo trukmės koreliacijos koeficientas – 0,331, o nuvažiuotų kilometrų skaičiaus ir mokymo trukmės – 0,339 (žr. 4 priedo 1-3 lentelės). Todėl buvo nuspręsta išskirti patirtas kelionės išlaidas pagal mokymo tipą bei atsižvelgti į mokymo trukmę ir skaičiuoti vidutinę reikšmę kiekvienai grupei atskirai.

Atsižvelgiant į tai, kad kelionės išlaidos apmokamos nuvažiuotų kilometrų skaičių dauginant iš tuo metu galiojančio tarifinio įkainio, buvo nuspręsta iš projektų istorinių duomenų apskaičiuoti kiekvieno projekto dalyvio nuvažiuotą kilometrų skaičių (kelionės išlaidos buvo dalinamos iš tuo metu galiojusio tarifinio įkainio), atitinkamai buvo apskaičiuotas kiekvienos grupės vidutinis kilometrų skaičius, kurį nuvažiuoja dalyvis (žr. 4 priedo 1-8 pav.).

1, 2 ir 3 grupių atveju apskaičiuotas vieno dalyvio profesinio mokymo metu nuvažiuotų kilometrų skaičiaus aritmetinis vidurkis siekia atitinkamai 940,44 km, 3 967,91 km ir 2 480,94 km, o dažniausiai pasikartojantys dydžiai (modos) ir vidurinės reikšmės (medianos) šių trijų grupių atveju yra lygios 0. Atsižvelgiant į tai, kad taip apskaičiuoti aritmetiniai vidurkiai yra nepatikimi dydžiai (standartiniai nuokrypiai yra santykinai dideli palyginus su apskaičiuotais aritmetiniais vidurkiais (1 grupės standartinis nuokrypis lygus 1 484,38 km, o aritmetinio vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 1,58, 2 grupės standartinis nuokrypis lygus 6 106,57 km, o aritmetinio vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 1,54, 3 grupės standartinis nuokrypis lygus 3 694,89 km, o aritmetinio vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 1,49), o medianos, kurios yra patikimesni ir mažiau jautrūs kraštutinėms reikšmėms dydžiai, yra lygios 0 (1 grupė - tik 48,00 proc. dalyvių profesinio mokymo metu patyrė kelionės išlaidas, 2 grupė – tik 46,00 proc. dalyvių profesinio mokymo metu patyrė kelionės išlaidas, 3 grupė – tik 47,00 proc. dalyvių profesinio mokymo metu patyrė kelionės išlaidas), visoms keturioms grupėms buvo pasirinktas alternatyvus vidutinių reikšmių skaičiavimo būdas (siekiant suvienodinti visų grupių vidutinių reikšmių skaičiavimo metodikas). Nulinės reikšmės buvo pašalintos iš tolimesnio tyrimo ir visose grupėse vidutinės reikšmės buvo apskaičiuotos tik iš nenulinių reikšmių (žr. 4 priedo 2 pav., 4 pav., 6 pav. ir 8 pav.). Atitinkamai gauti tokie rezultatai: 1 grupės aritmetinis vidurkis lygus 1 958,92 km, o mediana lygi 1 668,43 km, 2 grupės aritmetinis vidurkis lygus 8 693,23 km, o mediana lygi 6 924,72 km, 3 grupės aritmetinis vidurkis lygus 5 246,75 km, o mediana lygi 4 222,86 km, 4 grupės aritmetinis vidurkis lygus 2 021,42 km, o mediana lygi 1 528,76 km. Kadangi apskaičiuoti aritmetiniai vidurkiai šiais atvejais nėra patikimi dydžiai, nes standartiniai nuokrypiai yra santykinai dideli palyginus su apskaičiuotais aritmetiniais vidurkiais (1 grupės – 1 610,79 km, 2 grupės – 6 373,58 km, 3 grupės – 3 789,58 km, 4 grupės – 1 828,10 km), buvo nuspręsta nustatant vidutinį vieno projekto dalyvio profesinio mokymo

metu nuvažiuotų kilometrų skaičių naudoti medianas, kadangi šis dydis yra patikimesnis ir mažiau jautrus kraštutinėms reikšmėms nei aritmetinis vidurkis.

Atsižvelgiant į gautus statistinės analizės rezultatus, nustatytos formulės, pagal kurias bus skaičiuojamas Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio kelionių išlaidų dalies dydis:

$$KI_N = (KM_{be.nul.} * Tl) * PDD_{KIisl} = 64,07 \text{ Eur}$$

$$KI_{FI} = (KM_{be.nul.} * Tl) * PDD_{KIisl} = 254,83 \text{ Eur}$$

$$KI_{FV} = (KM_{be.nul.} * Tl) * PDD_{KIisl} = 158,78 \text{ Eur}$$

$$KI_{FT} = (KM_{be.nul.} * Tl) * PDD_{KIisl} = 66,04 \text{ Eur}$$

KI_N – vidutinės kelionių į profesinio mokymo vietą ir atgal išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, neformalaus mokymo atveju;

KI_{FI} – vidutinės kelionių į profesinio mokymo vietą ir atgal išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, ilgo formalus mokymo atveju;

KI_{FV} – vidutinės kelionių į profesinio mokymo vietą ir atgal išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, vidutinės trukmės formalus mokymo atveju;

KI_{FT} – vidutinės kelionių į profesinio mokymo vietą ir atgal išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, trumpo formalus mokymo atveju;

Tl – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintas 1 kilometro tarifinis įkainis (Nuo 2016 m. balandžio 26 d. galiojantis – 0,08 Eur);

$KM_{be.nul.}$ – remiantis projektų istoriniais duomenimis, statistinės analizės metu nustatytas vidutinis per mokymus nuvažiuotų kilometrų skaičius, tenkantis vienam projekto dalyviui, kuris patyrė kelionės išlaidas (neformalus mokymas – 1 668,43 km, ilgas formalus mokymas – 6 924,72 km, vidutinės trukmės formalus mokymas – 4 222,86 km, trumpo trukmės formalus mokymas – 1 528,76 km);

$PDD_{KIisl.}$ – projektų dalyvių dalis, kurie profesinio mokymo metu patyrė kelionių išlaidas (neformalus mokymas – 48,00 proc., ilgas neformalus mokymas – 46,00 proc., vidutinės trukmės neformalus mokymas – 47,00 proc., trumpo trukmės neformalus mokymas – 54,00 proc.).

Atsižvelgiant į analizės rezultatus, Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio kelionių išlaidų komponentui nustatyti keturi dydžiai: neformaliai mokymui – **64,07 Eur**, ilgai trunkančiam formaliam mokymui – **254,83 Eur**, vidutinės trukmės formaliam mokymui – **158,78 Eur** ir trumpo trukmės formaliam mokymui – **66,04 Eur**.

II.2.4. Apgyvandinimo išlaidos

Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad apgyvandinimo išlaidų apmokėjimo bedarbiams sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, o 37 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad kompensuojamos apgyvandinimo išlaidos negali viršyti daugiau kaip 15 procentų BSI dydžio už vieną parą ir ne daugiau kaip 35 procentų BSI dydžio, kai mokymosi metu apgyvandinamas neįgalusis, turintis sunkią judėjimo negalią.

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo ir tvarkos aprašo 34.3 papunktyje nustatyta, kad bedarbiui finansuojamos apgyvandinimo išlaidos, kai vykstanta į

profesinio mokymo vietą ne dažniau kaip vieną kartą per darbo savaitę, o 35.1.2.2. papunktyje numatyta, kad už bedarbio (-ių) ar įspėto (-ų) apie atleidimą iš darbo darbuotojo (-ų) apgyvendinimą apmokama pagal pateiktą PVM sąskaitą faktūrą.

Renkant projektų istorinius duomenis, susidurta su duomenų trūkumu – buvo gauti tik penkių projektų (Nr. VP1-1.2-SADM-01-V-15-001, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0001, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0002, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-02-0001 ir Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-03-0001) konkretaus projekto dalyvio apgyvendinimo išlaidų duomenys, vieno projekto (Nr. VP1-1.2-SADM-01-V-10-002) duomenų pagal kiekvieną projekto dalyvį išskirti nebuvo įmanoma. Projekto Nr. VP1-1.2-SADM-01-V-10-002 atveju iš SFMIS2007 buvo gauta bendra tinkamų finansuoti apgyvendinimo išlaidų suma konkrečioje veikloje (1.1.1. „Profesinis mokymas“). Įvertinus šį duomenų trūkumą bei siekiant nustatyti tinkamą vidutinę apgyvendinimo išlaidų reikšmę, toliau atskirai buvo nagrinėjami penkių projektų (Nr. VP1-1.2-SADM-01-V-15-001, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0001, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-01-0002, Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-02-0001 ir Nr. 07.3.1-ESFA-V-401-03-0001) duomenys, kurie apima 15 505 projektų dalyvių išlaidas (67 proc. visų nagrinėjamų istorinių duomenų) nuo 2014 m. rugpjūčio mėn. iki 2016 m. gegužės mėn.

Atsižvelgiant į tai, kad profesinio mokymo išlaidos, mokymo stipendijų išlaidos, apgyvendinimo išlaidos buvo apskaičiuotos kiekvienai grupei atskirai, ir į tai, kad apgyvendinimo išlaidų dydžiai kiekvienoje grupėje skiriasi, buvo nuspręsta išskirti patirtas apgyvendinimo išlaidas pagal mokymo tipą bei atsižvelgti į mokymo trukmę ir skaičiuoti vidutinę reikšmę kiekvienai grupei atskirai. Atlikus apgyvendinimo išlaidų statistinę duomenų analizę, nustatyta, kad 1 grupės atveju tik 1 procentas projekto dalyvių profesinio mokymo metu patyrė šias išlaidas, 2 grupės atveju – 4 procentai, 3 grupės atveju – 4 procentai, 4 grupės atveju – 2 procentai. 1 grupės apgyvendinimo išlaidų aritmetinis vidurkis siekia 3,99 Eur, 2 grupės – 51,95 Eur, 3 grupės – 34,31 Eur, 4 grupės – 7,39 Eur, o dažniausiai pasikartojantys dydžiai (modos) ir vidurinės reikšmės (medianos) visų grupių atveju yra lygios 0 (žr. 5 priedo 1 pav., 3 pav., 5 pav. ir 7 pav.). Atsižvelgiant į tai, kad taip apskaičiuoti aritmetiniai vidurkiai yra nepatikimi dydžiai (standartiniai nuokrypiai yra santykinai dideli palyginus su apskaičiuotais aritmetiniais vidurkiais (1 grupės standartinis nuokrypis lygus 41,90 Eur, o aritmetinio vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 10,50, 2 grupės standartinis nuokrypis lygus 230,26 Eur, o aritmetinio vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 4,43, 3 grupės standartinis nuokrypis lygus 151,31 Eur, o aritmetinio vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 4,41, 4 grupės standartinis nuokrypis lygus 49,66 Eur, o aritmetinio vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 6,72), o medianos, kurios yra patikimesni ir mažiau jautrūs kraštutinėms reikšmėms dydžiai, yra lygios 0, buvo pasirinktas alternatyvus vidutinių reikšmių skaičiavimo būdas. Nulinės reikšmės buvo pašalintos iš tolimesnio tyrimo ir visose grupėse vidutinės reikšmės apskaičiuotos tik iš nenulinių reikšmių (žr. 5 priedo 2 pav., 4 pav., 6 pav. ir 8 pav.). Atitinkamai gauti tokie rezultatai: 1 grupės aritmetinis vidurkis lygus 243,77 Eur, o mediana lygi 186,37 Eur, 2 grupės aritmetinis vidurkis lygus 908,31 Eur, o mediana lygi 1 060,22 Eur, 3 grupės aritmetinis vidurkis lygus 612,66 Eur, o mediana lygi 627,15 Eur, 4 grupės aritmetinis vidurkis lygus 233,80 Eur, o mediana lygi 176,56 Eur. Kadangi apskaičiuoti aritmetiniai vidurkiai šiuo konkrečiu atveju nėra patikimi dydžiai, nes standartiniai nuokrypiai yra santykinai dideli palyginus su apskaičiuotais aritmetiniais vidurkiais (1 grupės – 222,67 Eur, 2 grupės – 387,26 Eur, 3 grupės – 233,72 Eur, 4 grupės – 158,84 Eur), buvo nuspręsta nustatant grupėse vidutines apgyvendinimo išlaidas naudoti medianas, kadangi šie dydžiai yra patikimesni ir mažiau jautrūs kraštutinėms reikšmėms nei aritmetiniai vidurkiai.

Atsižvelgiant į gautus statistinės analizės rezultatus, nustatytos formulės, pagal kurias bus skaičiuojamas Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio apgyvendinimo išlaidų dalies dydis:

$$AI_N = AI_{vid.} * PDD_{AIšl.}$$

$$AI_{FI} = AI_{vid.} * PDD_{AIšl.}$$

$$AI_{FV} = AI_{vid.} * PDD_{AIšl.}$$

$$AI_{FT} = AI_{vid.} * PDD_{AIšl.}, \text{ kur}$$

AI_N – vidutinės apgyvendinimo išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, neformalaus mokymo atveju;

AI_{FI} – vidutinės apgyvendinimo išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, ilgo formalus mokymo atveju;

AI_{FV} – vidutinės apgyvendinimo išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, vidutinės trukmės formalus mokymo atveju;

AI_{FT} – vidutinės apgyvendinimo išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, trumpo formalus mokymo atveju;

$AI_{vid.}$ – remiantis projektų istoriniais duomenimis, statistinės analizės metu nustatytos vidutinės apgyvendinimo išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, kuris patyrė apgyvendinimo išlaidas (1 grupė – 186,37 Eur, 2 grupė – 1 060,22 Eur, 3 grupė – 627,15 Eur, 4 grupė – 176,56 Eur);

$PDD_{AIšl.}$ – projektų dalyvių dalis, kurie profesinio mokymo metu patyrė apgyvendinimo išlaidas (1 grupė – 1 proc., 2 grupė – 4 proc., 3 grupė – 4 proc., 4 grupė – 2 proc.).

Atsižvelgiant į analizės rezultatus, Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio apgyvendinimo išlaidų komponentui nustatyti keturi dydžiai: neformaliai mokymui – **1,86 Eur**, ilgai trunkančiam formaliam mokymui – **42,41 Eur**, vidutinės trukmės formaliam mokymui – **25,09 Eur** ir trumpos trukmės formaliam mokymui – **3,53 Eur**.

II.2.5. Privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidos

Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų apmokėjimo bedarbiams sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo ir tvarkos aprašo 35.5. papunktyje numatyta, kad bedarbio ar išpėto apie atleidimą iš darbo darbuotojo privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų, jeigu tai nustatyta darbuotojų saugą ir sveikatą darbe reglamentuojančiuose teisės aktuose, išlaidos apmokamos pagal pateiktus šias išlaidas patvirtinančius dokumentus.

Analizuojant projektų duomenis ryškių skirtumų tarp formalus ir neformalus mokymo metu patirtų privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidų nepastebėta (žr. 6 priedo 1-2 pav.): formalus ir neformalus mokymo metu patirtų privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidų vienam asmeniui reikšmių pasiskirstymas yra panašus, t. y. formalus mokymo metu 11,20 proc. dalyvių patyrė sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidas, o 99,80 proc. dalyvių išlaidos šiam tikslui neviršijo 20 Eur, 100 proc. – 30 Eur, neformalus mokymo metu 21,8 proc. dalyvių patyrė sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidas, o 96,90 proc. dalyvių išlaidos šiam tikslui neviršijo 20 Eur, 99,50 proc. – 30 Eur. Taip pat atsižvelgiant į tai, kad privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo

užkrečiamųjų ligų išlaidos dažniausiai yra vienkartinio pobūdžio ir nepriklauso nuo mokymo trukmės, buvo nuspręsta skaičiuoti bendrą vidutinę reikšmę.

Atlikus privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidų statistinę duomenų analizę (žr. 6 priedo 3 pav.), nustatyta, kad tik 14,20 procentų projekto dalyvių profesinio mokymo metu patyrė šias išlaidas. Privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidų aritmetinis vidurkis siekia vos 1,71 Eur, o dažniausiai pasikartojantis dydis (moda) ir vidurinė reikšmė (mediana) yra lygios 0. Atsižvelgiant į tai, kad taip apskaičiuotas aritmetinis vidurkis yra nepatikimas dydis (standartinis nuokrypis yra santykinai didelis palyginus su apskaičiuotu aritmetiniu vidurkiu (standartinis nuokrypis lygus 4,95 Eur, o aritmetinio vidurkio ir standartinio nuokrypio santykis – 2,89), o mediana, kuri yra patikimesnis ir mažiau jautrus kraštutinėms reikšmėms dydis, yra lygi 0, buvo pasirinktas alternatyvus vidutinės reikšmės skaičiavimo būdas. Nulinės reikšmės buvo pašalintos iš tolimesnio tyrimo ir vidutinės reikšmės apskaičiuotos tik iš nenulinių reikšmių (žr. 6 priedo 4 pav.). Atitinkamai gauti tokie rezultatai: aritmetinis vidurkis lygus 12,02 Eur, o mediana lygi 11,58 Eur. Kadangi apskaičiuotas aritmetinis vidurkis šiuo konkrečiu atveju nėra patikimas dydis, nes standartinis nuokrypis yra santykinai didelis palyginus su apskaičiuotu aritmetiniu vidurkiu (6,97 Eur), buvo nuspręsta nustatant vidutinės privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidas naudoti medianą, kadangi šis dydis yra patikimesnis ir mažiau jautrus kraštutinėms reikšmėms nei aritmetinis vidurkis.

Toliau Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidų dalies dydis apskaičiuojamas pagal formulę:

$$SV = SV_{vid.} * PDD_{SVi\dot{s}l.}, \text{ kur}$$

SV – vidutinės privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui;

$SV_{vid.}$ – remiantis projektų istoriniais duomenimis, statistinės analizės metu nustatytos vidutinės privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, kuris tokias išlaidas patyrė (11,58 Eur);

$PDD_{SVi\dot{s}l.}$ – projektų dalyvių dalis, kurie profesinio mokymo metu patyrė privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidas (14,20 proc.).

Pagal aukščiau nurodytą formulę apskaičiuotas Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidų dalies dydis sudaro:

$$SV = 11,58 * 0,1420 = 1,64 \text{ Eur}$$

Atsižvelgiant į analizės rezultatus, Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidų komponentui nustatytas vienas dydis – **1,64 Eur**.

II.2.6. Netiesioginės projekto išlaidos

Vadovaujantis Fiksuotosios normos taikymo netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti tvarkos aprašu, netiesioginės projekto išlaidos pagal fiksuotąją normą apmokamos projekto tinkamų finansuoti tiesioginių išlaidų sumą (iš Europos socialinio fondo finansuojamų projektų – išskyrus kryžminiam finansavimui skirtas lėšas) padauginus iš projekto sutartyje nustatytos netiesioginių

išlaidų fiksuotosios normos (toliau – fiksuotoji norma). Nustatant projektui taikomą fiksuotąją normą atsižvelgiama į tai, kokią tiesioginių išlaidų dalį (procentais, apvalinant iki 2 skaičių po kablelio) sudaro projekto veiklų rangos (angl. outsourcing) išlaidos. Projekto veiklų rangos išlaidomis laikomos išlaidos tų veiklų, kurias visiškai įgyvendina ne pats projekto vykdytojas, o paslaugų teikėjai, prekių tiekėjai ar rangovai.

Išanalizavus Tyrimo II.2.1-II.2.5 dalyse nustatytus Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio komponentus, buvo įvertinta, kokią maksimalią šio įkainio išlaidų dalį galėtų sudaryti veiklų rangos išlaidos: profesinio mokymo bei apgyvendinimo paslaugų išlaidos priskirtos prie veiklų rangos išlaidų, o likusios išlaidos (stipendijos, kelionių išlaidos ir sveikatos išlaidos) mokamos tiesiai projekto dalyviui, todėl prie veiklų rangos nebuvo priskirtos (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio komponentai ir veiklų rangos išlaidos.

Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotasis įkainis	Nustatytas dydis, Eur	Nustatyto fiksuotojo įkainio dydžio sudedamosios dalys					Projektų veiklos rangos išlaidų dalis
		MP	MS	KI	AI	SV	
1	2=3+4+5+6+7	3	4	5	6	7	8=(3+6)/2*100%
F _{IPMFIties.}	3 426,07	1 477,06	1 650,13	254,83	42,41	1,64	69,63 %
F _{IPMFVties.}	2 483,29	1 200,00	1 097,78	158,78	25,09	1,64	44,35 %
F _{IPMFTties.}	864,02	509,73	283,08	66,04	3,53	1,64	49,33 %
F _{IPMNTies.}	1 125,71	781,97	276,17	64,07	1,86	1,64	59,40 %

Kadangi planuojama, kad pagal šiuo Tyrimu nustatytus fiksuotuosius įkainius bus finansuojami projektai, kurių vertė viršys 6 530 001 Eur ribą, o veiklų rangos išlaidos neviršys 90 proc. tiesioginių projekto išlaidų (trijų fiksuotųjų įkainių mažiau kaip 60 proc., o vieno viršija 60 proc., bet neviršija 90 proc.) (žr. 4 lentelę), buvo nuspręsta visoms grupėms pritaikyti ir skaičiuoti 1 proc. netiesioginių išlaidų fiksuotąją normą taip, kaip nustatyta Fiksuotosios normos taikymo netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti tvarkos apraše projektams, kurių vertė viršija 6 530 001 Eur ribą bei veiklų rangos išlaidos sudaro nuo 60 proc. iki 90 proc. tiesioginių projekto išlaidų, išskyrus kryžminiam finansavimui skirtas lėšas.

Atsižvelgiant į gautus analizės rezultatus, nustatytos formulės, pagal kurias bus skaičiuojamas Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio netiesioginių išlaidų dalies dydis:

$$NI_N = F_{IPMFIties.} * NI_{proc.}$$

$$NI_{FI} = F_{IPMFVties.} * NI_{proc.}$$

$$NI_{FV} = F_{IPMFTties.} * NI_{proc.}$$

$$NI_{FT} = F_{IPMNTies.} * NI_{proc.}, \text{ kur}$$

NI_N – netiesioginės projekto išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, neformalaus mokymo atveju;

NI_{FI} – netiesioginės projekto išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, ilgo formalus mokymo atveju;

NI_{FV} – netiesioginės projekto išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, vidutinės trukmės formalaus mokymo atveju;

NI_{FT} – netiesioginės projekto išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, trumpo formalaus mokymo atveju;

$FI_{PMNties.}$ – tiesioginės išlaidos (mokymo paslaugų, mokymo stipendijų, kelionių, apgyvendinimo ir sveikatos išlaidos), tenkančios vienam projekto dalyviui, neformalaus mokymo atveju (1 125,71 Eur);

$FI_{PMFIties.}$ – tiesioginės išlaidos (mokymo paslaugų, mokymo stipendijų, kelionių, apgyvendinimo ir sveikatos išlaidos), tenkančios vienam projekto dalyviui, ilgo formalaus mokymo atveju (3 426,07 Eur);

$FI_{PMFVties.}$ – tiesioginės išlaidos (mokymo paslaugų, mokymo stipendijų, kelionių, apgyvendinimo ir sveikatos išlaidos), tenkančios vienam projekto dalyviui, vidutinės trukmės formalaus mokymo atveju (2 483,29 Eur);

$FI_{PMFTies.}$ – tiesioginės išlaidos (mokymo paslaugų, mokymo stipendijų, kelionių, apgyvendinimo ir sveikatos išlaidos), tenkančios vienam projekto dalyviui, trumpo formalaus mokymo atveju (864,02 Eur);

$NI_{proc.}$ – netiesioginių projekto išlaidų dalis, nustatyta pagal fiksuotosios normos taikymo netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti tvarkos aprašą, proc. (1 proc.).

Atsižvelgiant į analizės rezultatus, Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio netiesioginių išlaidų komponentui nustatyti keturi dydžiai: neformaliam mokymui – **11,26 Eur**, ilgai trunkančiam formaliam mokymui – **34,26 Eur**, vidutinės trukmės formaliam mokymui – **24,83 Eur** ir trumpos trukmės formaliam mokymui – **8,64 Eur**.

II.2.7. Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotasis įkainis

Remiantis analizės rezultatai, bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotasis įkainis nustatomas pagal formulę:

$$FI_{PM} = MP + MS + KI + AI + SV + NI, \text{ kur}$$

MP – vidutinės profesinio mokymo paslaugų išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui;

MS – vidutinės mokymo stipendijos išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui;

KI – vidutinės kelionių į profesinio mokymo vietą ir atgal išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui;

AI – vidutinės apgyvendinimo išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui;

SV – vidutinės privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui;

NI – netiesioginės projekto išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui.

Atitinkamai nustatytos keturios Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotojo įkainio formulės bei atitinkamai keturi fiksuotieji įkainiai 1 asmeniui:

$$FI_{PMFI} = 1477,06 + 7,17 * MMA * K * 1,0094 + 6924,72 * TI * 0,46 + 1060,22 * 0,04 + 1,64 + 3426,07 * 0,01 = 1477,06 + 7,17 * 380 * 0,6 * 1,0094 + 6924,72 * 0,08 * 0,46 + 1060,22 * 0,04 + 1,64 + 3426,07 * 0,01 = \mathbf{3460,33 \text{ Eur}}$$

$$FI_{PMFV} = 1200,00 + 4,77 * MMA * K * 1,0094 + 4222,86 * TI * 0,47 + 627,15 * 0,04 + 1,64 + 2483,29 * 0,01 = 1200,00 + 4,77 * 380 * 0,6 * 1,0094 + 4222,86 * 0,08 * 0,47 + 627,15 * 0,04 + 1,64 + 2483,29 * 0,01 = \mathbf{2508,12 \text{ Eur}}$$

$$FI_{PMFT} = 509,73 + 1,23 * MMA * K * 1,0094 + 1528,76 * TI * 0,54 + 176,56 * 0,02 + 1,64 + 864,02 * 0,01 = 509,73 + 1,23 * 380 * 0,6 * 1,0094 + 1528,76 * 0,08 * 0,54 + 176,56 * 0,02 + 1,64 + 864,02 * 0,01 = \mathbf{872,66 \text{ Eur}}$$

$$FI_{PMN} = 781,97 + 1,2 * MMA * K * 1,0094 + 1668,43 * TI * 0,48 + 186,37 * 0,01 + 1,64 + 1125,71 * 0,01 = 781,97 + 1,2 * 380 * 0,6 * 1,0094 + 1668,43 * 0,08 * 0,48 + 186,37 * 0,01 + 1,64 + 1125,71 * 0,01 = \mathbf{1136,97 \text{ Eur}}$$
, kur

FI_{PMFI} - Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotasis įkainis (ilgai trunkančiam formaliam mokymui, 184 dienos ir daugiau);

FI_{PMFV} - Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotasis įkainis (vidutinės trukmės formaliam mokymui, nuo 97 dienų iki 183 dienų);

FI_{PMFT} - Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotasis įkainis (trumpai trunkančiam formaliam mokymui, ne daugiau kaip 96 dienos);

FI_{PMN} – Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotasis įkainis (neformaliam mokymui);

MMA – Lietuvos Respublikos Vyriausybės konkrečiu laikotarpiu nustatyta minimali mėnesinė alga (Nuo 2016 m. liepos 1 d. - 380 Eur);

K – Užimtumo įstatyme nustatytas koeficientas mokymo stipendijai (Nuo 2014 m. rugsėjo 1 d. galiojantis – 0,6),

TI – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintas 1 kilometro tarifinis įkainis (Nuo 2016 m. balandžio 26 d. galiojantis – 0,08 Eur).

Šie fiksuotieji įkainiai yra nustatyti priemonės Nr. 07.3.1-ESFA-V-401 „Bedarbių integracija į darbo rinką“ projektams, kurių pareiškėjas ir projekto vykdytojas yra Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nevykdo ekonominės veiklos, todėl šiuo tyrimu nustatomi ir taikomi tik fiksuotieji įkainiai su pridėtinės vertės mokesčiu (toliau – PVM).

III. TYRIMO REZULTATAI

Remiantis tyrimo ataskaitos II dalyje pateikta metodika, skaičiavimais bei nustatytais atskirų komponentų dydžiais, nustatyti keturi Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotieji įkainiai 1 asmeniui:

6 lentelė. Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotieji įkainiai 1 asmeniui.

Bedarbių	Nustatytas	Nustatyto fiksuotojo įkainio dydžio sudedamosios dalys
----------	------------	--

profesinio mokymo išlaidų fiksuotasis įkainis	dydis, Eur	<i>MP</i> – vidutinės profesinio mokymo paslaugų išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, Eur*	<i>MS</i> – vidutinės mokymo stipendijos išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, Eur**	<i>KI</i> – vidutinės kelionių į profesinio mokymo vietą ir atgal išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, Eur***	<i>AI</i> – vidutinės apgyvendinimo išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, Eur*	<i>SV</i> – vidutinės privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, Eur*	<i>NI</i> – netiesioginės projekto išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui****
1	2=3+4+5+6+7+8	3	4	5	6	7	8
F_IPMFI – Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotasis įkainis (ilgai trunkančiam formaliam mokymui, 184 dienos ir daugiau)	3 460,33	1 477,06	1 650,13	254,83	42,41	1,64	34,26
F_IPMFV – Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotasis įkainis (vidutinės trukmės formaliam mokymui, nuo 97 dienų iki 183 dienų)	2 508,12	1 200,00	1 097,78	158,78	25,09	1,64	24,83
F_IPMFT – Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotasis įkainis (trumpai trunkančiam formaliam mokymui, ne daugiau kaip 96 dienos)	872,66	509,73	283,08	66,04	3,53	1,64	8,64
F_IPMN – Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotasis įkainis (neformaliam mokymui)	1136,97	781,97	276,17	64,07	1,86	1,64	11,26

* Vidutinės profesinio mokymo paslaugų išlaidos, vidutinės apgyvendinimo išlaidos ir vidutinės privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, yra indeksuojamos ir siejamos su infliacija taip kaip nustatyta tyrimo ataskaitos IV dalyje.

** Vidutinės mokymo stipendijos išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, priklauso nuo MMA ir Užimtumo įstatyme nustatyto koeficiento mokymosi stipendijai, ir atitinkamai yra perskaičiuojamos keičiantis šiems dydžiams pagal formulę, kuri yra nustatyta tyrimo ataskaitos II.2.2 dalyje.

*** Vidutinės kelionių į profesinio mokymo vietą ir atgal išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, priklauso nuo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtinto 1 kilometro tarifinio įkainio, ir atitinkamai yra perskaičiuojamos keičiantis šiam dydžiui pagal formulę, kuri yra nustatyta tyrimo ataskaitos II.2.3 dalyje.

**** Netiesioginės projekto išlaidos, tenkančios vienam projekto dalyviui, priklauso nuo Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymo Nr. 1K-316 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ 10 priede „Fiksuotosios normos taikymo netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti tvarkos aprašas“ nustatytos

fiksuotosios normos, ir atitinkamai yra perskaičiuojamos keičiantis šiam dydžiui pagal formulę, kuri yra nustatyta ataskaitos II.2.6 dalyje.

Šiais fiksuotaisiais įkainiais nustatomos profesinio mokymo išlaidos eurai tenkančios vienam asmeniui (bedarbiui). Pagal šiuos nustatytus fiksuotuosius įkainius (6 lentelės 2 stulpelis) apmokama profesinio mokymo išlaidų suma už ataskaitinį laikotarpį apskaičiuojama projekto dalyvių, kurie baigė profesinio mokymo programas, skaičių padauginus iš nustatyto fiksuotojo įkainio dydžio.

IV. NUSTATYTŲ FIKSUOTŲJŲ DYDŽIŲ TAIKYMAS

Pareiškėjas, teikdamas paraišką dėl projekto finansavimo, gali nusimatyti mažesnius įkainius. Projekte konkrečiam bedarbiui taikomas vienas iš keturių tyrimo ataskaitos III dalyje nustatytų fiksuotųjų įkainių, atsižvelgiant į profesinio mokymo programos tipą (formalus ar neformalus mokymas) bei mokymo trukmę formalaus mokymo atveju. Nustatyti vertinimo metu fiksuotieji įkainiai turi būti įrašyti Projekto sutartyje. Projekto sutartyje įrašyti fiksuotieji įkainiai keičiami ir taikomi nuo tos dienos, kai tyrimo ataskaita išdėstoma nauja redakcija..

Pareiškėjai paraiškos rengimo metu suplanuoja, kiek bedarbių projekto metu numatoma išsiųsti mokytis pagal neformalaus mokymo programas, ilgos trukmės (tyrimo metu nustatyta vidutinė trukmė – 215 d., t.y. 7,17 mėn.) formalaus mokymo programas, vidutinės trukmės (tyrimo metu nustatyta vidutinė trukmė – 143 d., t.y. 4,77 mėn.) formalaus mokymo programas, trumpos trukmės (tyrimo metu nustatyta vidutinė trukmė – 37 d., t.y. 1,23 mėn.) formalaus mokymo programas, atitinkamai pasirenka tyrimo ataskaitos III dalyje numatytus įkainius ir juos dauginą iš planuojamo bedarbių skaičiaus.

Projekto vykdymo metu, konkrečiam projekto dalyviui sėkmingai pabaigus profesinio mokymo programą ir gavus tai patvirtinantį dokumentą bei sėkmingai įvykdžius profesinio mokymo dvišalės arba trišalės sutarties įsipareigojimus, projekto vykdytojui apmokamos bedarbio profesinio mokymo išlaidos, pritaikius vieną iš keturių tyrimo ataskaitos III dalyje nustatytų fiksuotųjų įkainių vienam asmeniui. Taip pat apmokamos ir konkretaus projekto dalyvio, kuris nebaigė profesinio mokymo programos dėl svarbių priežasčių, projekto vykdymo metu patirtos profesinio mokymo išlaidos, pritaikius vieną iš keturių tyrimo ataskaitos III dalyje nustatytų fiksuotųjų įkainių vienam asmeniui ir proporcingai atsižvelgiant į išlankytų profesinio mokymo programos dienų skaičių. Svarbiomis priežastimis laikomos priežastys nurodytos Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašo 36 ir 36¹ punktuose⁵.

⁵ 36. Svarbiomis priežastimis, kurioms esant bedarbis ar išpėtas apie atleidimą iš darbo darbuotojas neprivalo atlyginti teritorinei darbo biržai jos patirtų išlaidų, susijusių su profesiniu mokymu, ir netaikomos Užimtumo rėmimo įstatymo 23 straipsnio 15 dalies nuostatos, laikoma:

36.1. bedarbio ar išpėto apie atleidimą iš darbo darbuotojo liga, sužalojimas, nėštumas likus 70 kalendorinių dienų iki gimdymo, gimdymas ir 56 kalendorinės dienos po gimdymo (komplikuoto gimdymo atveju arba gimus dviem ir daugiau vaikų – 70 kalendorinių dienų po gimdymo), mirtis, Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatyme nustatytų pareigų atlikimas;

36.2. darbo sutarties nutraukimas Darbo kodekso 107 straipsnio 1 dalyje, 127 straipsnio 2 dalyje, 128 straipsnyje, 129 straipsnyje ar 136 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 137 straipsnyje nurodytais pagrindais;

36.3. atsisakymas įsidarbinti pas Trišalėje mokymo sutartyje numatytą darbdavį, darbo sutarties nutraukimas Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašo 36.2 papunktyje nenurodytais pagrindais arba individualios veiklos nutraukimas, kai bedarbis ar išpėtas apie atleidimą iš darbo darbuotojas per 15 darbo dienų nuo atsisakymo įsidarbinti, darbo sutarties arba individualios veiklos nutraukimo dienos pradeda dirbti pagal darbo sutartį arba vykdyti individualią veiklą pagal įgytą ar patobulintą kvalifikaciją. Bendra darbo pagal darbo sutartį ir (arba) individualios veiklos trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 6 mėnesiai;

36.4. darbo sutarties nutraukimas, kai trišalėje mokymo sutartyje įtvirtintų įsipareigojimų vykdymas perleidžiamas trečiajam asmeniui, jeigu yra bedarbio ar išpėto apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojo, darbo biržos, darbdavio ir trečiojo asmens rašytinis susitarimas.

Bedarbių profesinio mokymo išlaidoms, kurios apmokamos taikant tyrimo ataskaitos III dalyje nustatytus fiksuotuosius įkainius, pagrįsti projekto vykdytojas turi pateikti:

1. Dokumentą pagrindžiantį, kad bedarbis baigė profesinio mokymo programą (pvz., baigimo pažymėjimą) arba dokumentą, pagrindžiantį, kad bedarbis nebaigė profesinio mokymo programos dėl svarbių priežasčių, kaip tai nurodyta Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašo 36 ir 36¹ punktuose;

2. Profesinio mokymo trišalę (tarp bedarbio, darbdavio ir teritorinės darbo biržos) arba dvišalę (tarp bedarbio ir teritorinės darbo biržos) sutartį;

3. Mokymo kuponą;

4. Duomenų suvestinę iš projekto vykdytojo duomenų bazės apie dalyvio atitikimą tikslinei grupei ir dvišalių/trišalių sutarčių įsipareigojimų vykdymą;

5. Pažymą dėl bedarbių profesinio mokymo išlaidų apmokėjimo, taikant nustatytus fiksuotuosius įkainius (7 priedas).

Šioje tyrimo ataskaitoje nustatyti profesinio mokymo išlaidų komponento keturi fiksuotieji įkainiai, apgyvendinimo išlaidų komponento fiksuotasis įkainis ir privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidų komponento fiksuotasis įkainis yra perskaičiuojami vieną kartą per metus pagal Lietuvos statistikos departamento teikiamą (viešą) informaciją, taikant suderintą vidutinį metinį vartotojų kainų indeksą atitinkamam paslaugų skyriui: profesinio mokymo išlaidoms – vartojimo prekių ir paslaugų skyriui „Švietimas“, apgyvendinimo išlaidoms – vartojimo prekių ir paslaugų skyriui „Apgyvendinimo paslaugos“ bei privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidoms – vartojimo prekių ir paslaugų skyriui „Sveikata“. Išlaidos perskaičiuojamos ne vėliau kaip iki einamųjų metų II ketvirčio pabaigos. Pirmasis fiksuotųjų įkainių perskaičiavimas atliekamas iki 2017 m. II ketvirčio pabaigos (kadangi fiksuotieji įkainiai nustatyti naudojant duomenis iki 2016 m. gegužės mėn.).

Tyrimas atnaujinamas ir fiksuotieji įkainiai perskaičiuojami pasikeitus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu nustatytai minimaliai mėnesinei algai, Užimtumo įstatyme nustatytam mokymo stipendijos koeficientui, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu (Lietuvos Respublikos socialinės ir darbo apsaugos ministro 2010 m. liepos 20 d. įsakymas Nr. A1-352 „Dėl 1 kilometro tarifinio įkainio patvirtinimo“) patvirtintam 1 kilometro tarifiniam įkainiui ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymo Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ 10 priede „Fiksuotosios normos taikymo netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti tvarkos aprašas“ nustatytoms fiksuotosioms normoms.

Taip pat tyrimas peržiūrimas ir atnaujinamas, jei pasikeičia teisės aktų, reglamentuojančių darbo ieškančių asmenų užimtumo rėmimą, nuostatos, turinčios įtakos bedarbių profesinio mokymo

361. Svarbiomis priežastimis, kurioms esant darbdavys neprivalo atlyginti teritorinei darbo biržai jos patirtų išlaidų, susijusių su profesiniu mokymu, laikoma:

361.1. darbo sutarties nutraukimas Darbo kodekso 107 straipsnyje, 127 straipsnio 1 ir 2 dalyje, jeigu reikalavimas nutraukti darbo sutartį buvo pagrįstas darbuotojo liga ar neįgalumu, trukdančiu tinkamai atlikti darbą, arba kitomis svarbiomis priežastimis, nustatytomis kolektyvinėje sutartyje, ar 136 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodytais pagrindais;

361.2. darbo sutarties nutraukimas, kai trišalėje mokymo sutartyje įtvirtintų įsipareigojimų vykdymas perleidžiamas trečiajam asmeniui, jeigu yra bedarbio ar išpėto apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojo, darbo biržos, darbdavio ir trečiojo asmens rašytinis susitarimas;

361.3. darbo sutarties nutraukimas Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašo 361.1 papunktyje nenurodytais pagrindais, kai bedarbis ar išpėtas apie atleidimą iš darbo darbuotojas per 15 darbo dienų nuo darbo sutarties nutraukimo dienos pradeda dirbti pagal darbo sutartį arba vykdyti individualią veiklą pagal įgytą ar patobulintą kvalifikaciją, o bendra darbo pagal darbo sutartį ir (arba) individualios veiklos trukmė ne trumpesnė kaip 6 mėnesiai.

išlaidų kompensavimui (pvz.: nustatoma, kad nebus apmokamos kelionės išlaidos, iš esmės pasikeičia profesinio mokymo paslaugų išlaidų apmokėjimas ar pan.).

Už tyrimo ataskaitos atnaujinimą yra atsakinga Europos socialinio fondo agentūra.

Tyrimu nustatyti fiksuotieji įkainiai gali būti taikomi ir kitų priemonių projektams, įgyvendinamiems pagal 2014–2020 m. Veiksmų programą, jei projekto veiklos skirtos bedarbių profesinio mokymo pagal Užimtumo įstatymą išlaidoms padengti (profesinio mokymo paslaugoms, stipendijoms, apgyvendinimui, kelionėms ir sveikatos tikrinimo išlaidoms). Jei fiksuotieji įkainiai būtų taikomi kitiems projektų vykdytojams nei nurodyta tyrimo ataskaitos II.2.7 dalyje, kurių projektų įgyvendinimas susijęs su projektų vykdytojų ekonomine veikla ir (ar) PVM apmokestinama veikla, tuomet turėtų būti atnaujinama tyrimo ataskaita, nustatant fiksuotuosius įkainius ir be PVM.

Tyrimo ataskaitoje nustatyti Bedarbių profesinio mokymo išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžiai taikomi nuo tos dienos, kai tyrimo ataskaitai pritaria Lietuvos Respublikos finansų ministerija. Šioje ataskaitoje nustatyti fiksuotųjų įkainių dydžiai keičiami tyrimo ataskaitą išdėstant nauja redakcija ir įsigalioja nuo tos dienos, kai pakeitimams pritaria Lietuvos Respublikos finansų ministerija.